

Cuprins

1. Fugara	9
2. Fetia	34
3. Ordinele sfinte	71
4. Adevăruri dificile	111
5. Coduri secrete	156
6. Evadarea	204
7. Victorii și consecințe	249
Scrisoare către surorile mele care vor să scape de viața pe care o trăiesc	275
<i>Surse</i>	279
<i>Despre autoare</i>	285

RAHAF MOHAMMED

împreună cu Sally Armstrong

REBELĂ

Fuga mea din Arabia Saudită

Traducere de Miruna Andriescu

POLIROM
2022

După două luni am primit înapoi telefonul, când am plecat în vacanță cu familia în Dubai. Respectasem toate regulile stricte, așa că crescusem în ochii lor. Mutlaq, care devenise extrem de religios și, prin urmare, foarte critic, a hotărât să nu vină cu noi, fiindcă în Dubai erau multe femei care purtau haine occidentale și nu voia să fie silit să le vadă dezgolite. Mama a decis să stea acasă, să aibă grijă de Joud și de Reem, care erau amândoi bolnăvicioși. Așadar, eu, Lamia, Majed și Fahad urma să plecăm împreună cu tata. Abia așteptam vacanța aceea minunată. În acea călătorie mi-am ținut prima oară în mână pașaportul; atunci mi-am aflat data nașterii conform calendarului gregorian. Mă simțeam cumva mai puternică știind această informație despre mine.

În Dubai am fost foarte surprinsă: peste tot erau baruri, se servea alcool (alcoolul e interzis în Arabia Saudită), peste tot erau femei străine, cu fuste scurte și tocuri foarte înalte. Deși femeile acestea ar fi trebuit să mă dezguste, eram de fapt invidioasă. Nu-mi pusesem niciodată problema să renunț la *abaya*, dar, când le-am văzut pe fetele acelea machiate, purtând haine frumoase, cu briza jucându-li-se în păr, am început să mă gândesc la asta. Păreau foarte încrezătoare, râdeau tare, se strigau una pe alta ca și cum erau la ele acasă și nu făceau nimic rău. Le priveam printr-o deschizătură mică din *niqab*. Dacă s-ar fi uitat spre mine, abia mi-ar fi zărit ochii. Am observat că tata și frații mei nu-și puteau lua ochii de la ele – de la trupurile și sânii lor. M-am întrebat ce gânduri

îi treceau prin minte Lamiei când le vedea. Voia să arunce sacul negru care o acoperea și să arate cine este; să se îmbrace ca ele? Ar fi vrut să-și arate machiajul de pe chipul ei frumos? Sau doar eu aveam astfel de gânduri? Am hotărât să nu o întreb. Dar femeile din Emirat care locuiau aici și erau acoperite cu *abaya*, ca noi, și le vedeau zi de zi pe femeile străine? Ele cum se simțeau? Se întrebau oare: „De ce ea și nu eu? Cine a hotărât ca ea să fie liberă, iar eu invizibilă”?

Dincolo de timpul pe care îl petreceam umplându-mi albumul mental cu dovezi ale discriminării fetelor ca mine, ne-am distrat mult în vacanța de familie, însă, în drum spre casă, mă întrebam la ce se gândeau tata și frații mei când se uitau la sânii acelor femei. Le văzusem expresiile când se holbau la corpurile lor; întrebarea aceasta m-a urmărit pe tot parcursul drumului de întoarcere. Aveam multe subiecte de reflecție.

Încercam să găsec răspunsuri, să-mi dau seama cum mă încadrez în familie, care e locul meu în lume, când tata și-a luat a doua soție, iar în familia mea parcă a căzut o bombă.

Vestea a sosit prin niște țipete sfâșietoare care s-au auzit în partea din față a casei noastre la câteva zile după ce ne-am întors din vacanță. Toți am ieșit din camerele noastre, să vedem ce s-a întâmplat. Mama se prăbușise pe podea. Plângea, bătea cu pumnii în covor și îl înjura pe tata. Apoi s-a ridicat și a încercat să-l lovească. El s-a ferit cu ușurință de

loviturile ei, a râs de izbucnirea ei emoțională și i-a spus să se liniștească. Am presupus că ea avea o reacție exagerată după ce s-or fi certat. Când tata a văzut că toți dăduserăm năvală în cameră, i-a întors spatele și a plecat spunând: „Liniștiți-o pe mama voastră cea nebună”. Ea plângea în hohote; s-a uitat la noi și ne-a spus: „Tatăl vostru își ia a doua soție. Se va căsători în curând”.

În Arabia Saudită e permis să ai mai multe soții – patru, mai precis –, fiindcă așa spune legea islamică Sharia. La bază se află o interpretare mai veche a Coranului, scrisă pe vremea când erau multe războaie, așadar multe văduve. Motivul era că văduvele aveau nevoie de protecția pe care o atrage căsătoria. Profetul ar fi zis că bărbații se pot căsători cu mai multe femei, cel mult patru, pentru ca femeile să nu fie nevoiașe. Versetul pe care l-am învățat la școală este din Coran și spune: „Căsătoriți-vă cu femeile pe care le alegeți, două sau trei sau patru; dar, dacă vă temeți că nu veți reuși să vă purtați cum se cuvine (cu ele), doar cu una”.

Avertismentul este că soțul trebuie să le trateze la fel și să-și împartă averea cu toate soțiile sale. Poate că sună bine, dar nu-i așa. Majoritatea bărbaților din familia mea au mai multe soții. Lor le place – consideră că e dreptul lor –, de parcă astfel slujesc cumva islamul, ceea ce mi se pare ridicol. Aș spune că toate femeile urăsc asta. Gândiți-vă: te căsătorești cu cineva (pe care alții l-au ales pentru tine), îi naști copiii, ai grijă de gospodăria lui, apoi el alege altă

femeie. Se duce să locuiască cu ea, iar tu ar trebui să spui că e bine. Nu e bine. A doua (sau a treia sau a patra) soție este invariabil mai tânără și își aduce propriul anturaj în căsnicie – familia ei și, în curând, copii pe care noi ar trebui să-i primim cu brațele deschise ca pe niște membri ai familiei noastre.

Surorile mele și cu mine am fost scandalizate și i-am luat partea mamei, care era sfâșiată de durere, dar frații mei credeau în dreptul religios al bărbatului de a-și lua a doua soție și ne-au spus să tăcem și să ne supunem legii Sharia. S-au dus la nunta tatălui meu, în pofida lacrimilor mamei și a rugămintilor ei de a-i lua partea. Mi se părea că tata dădea dovadă de egoism părăsind-o pe mama ca să se căsătorească cu altă femeie, dar observasem dinainte unele semne, cum ar fi modul în care se comportau părinții mei când erau împreună. Era o relație lipsită de emoție – se purtau respectuos unul cu altul, dar fără iubire. Mult timp am crezut că asta era normal pentru tribul meu, că așa se comportau oamenii căsătoriți. Mama era timidă în preajma tatei, nu se așeza lângă el. Am văzut însă și femei mai în vârstă din familia noastră care își acopereau chipul de față cu soții lor, așa că mi-am zis că probabil și asta era normal. Totodată, mama respecta și regulile care, în opinia mea, le dăunau femeilor. De exemplu, când femeile au început să ceară dreptul de a șofa, ea admonesta orice fată din familia noastră care vorbea despre șofat, de parcă încerca să-i arate tatei că e o soție bună. Acum am început să mă gândesc că

acelea erau primele indicii că în relația lor existau probleme. Dar de ce acum? Poate că tata voia o femeie mai tânără – a doua soție pe care și-o alesese avea douăzeci și opt de ani, iar el patruzeci și cinci. Sau poate i se părea că mama se preocupa prea mult de Reem, care avea nevoie de multă atenție.

Au urmat certuri cumplite între părinții noștri și acuzații ale mamei, care considera că fusese trădată. I-a amintit lui tata că la începutul căsătoriei ea cum-părase casa și achitase împrumuturile pentru mașinile lui, acceptase să fie despărțită de el când se dusese la studii în Egipt. Acum a aflat că el trecuse casa și mașinile pe numele lui, iar ea nu avea nimic. Spunea: „Am făcut totul pentru tine, am gătit și am primit musafiri chiar și când eram însărcinată, și iată cum mă răsplătești”.

Eu și surorile mele credeam că a doua căsătorie era totuna cu faptul că tata o înșela pe mama. Multe femei se opun căsătoriei bărbaților cu a doua, a treia și a patra soție, dar nu pot schimba asta. Unele femei din familia mea chiar au cerut divorțul când soții lor s-au căsătorit cu altele, iar mama a vrut și ea să divorțeze de tata atunci. El însă nu a fost de acord, iar ea nu putea obține divorțul de una singură.

Viața noastră de familie a devenit o tragedie, ca la teatru, odată cu desfășurarea evenimentelor, cu personaje rănite și pline de resentimente. Tata vorbea despre noua lui soție în fața noastră, când venea în vizita săptămânală. Ne spunea că e frumoasă, deși

nouă ni se părea că nu era nici pe departe la fel de frumoasă ca mama, ne povestea că o duce la cumpărături și la restaurant, de parcă era un fel de trofeu. El își închipuia că ne ajută să devenim mai binevoitori față de ea. Evident, nu înțelegea că întetea ura pe care i-o purtam. Frații mei i-au vizitat în noua lor locuință, ceea ce a sporit tensiunea de acasă. Acum, când frații mei erau bărbații familiei, au început să o controleze pe mama, susținând că era prea labilă ca să iasă din casă.

În perioada aceea, mama mi-a dat un sfat pe care nu l-am uitat niciodată. Mi-a spus să am mereu grijă să am banii mei, să mă protejez, pentru a nu fi nevoită să-i cer soțului meu. Mi-a spus că nu trebuie să am încredere în soțul meu fiindcă, indiferent cum începe căsnicia, în cele din urmă el își va lua altă soție, ba chiar și pe a treia și pe a patra, apoi nu va mai putea să-mi dea bani. Ne-a sfătuit pe mine și pe surorile mele să ne continuăm studiile și să încercăm să devenim independente financiar, „fiindcă este singura armă pe viitor; bărbații nu le sunt de folos femeilor”. Eram de acord cu ceea ce zicea și i-am luat în serios spusele în tot ce am făcut în viață și în relațiile mele.

Între timp, viața ei era o lecție vie despre dezoare și infidelitate. Eram martora suferinței, a tristeții din ochii mamei. Încercam să o consolez când plângea și să fiu înțelegătoare când se supăra din orice. A devenit nerăbdătoare, irascibilă și în cele din urmă s-a cufundat în depresie. Așa se întâmplă